

Öz Bildirim Türü Stres Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Öz Bildirim Türü Stres Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28670>

Özet

Stres düzeylerini bireyin kendi algılarına dayanarak ölçmek amacıyla geliştirilen **Öz Bildirim Türü Stres Ölçeği**, Türk kültürüne özgü ve modern psikometrik yöntemlerle oluşturulmuş bir araçtır. Ölçek, özellikle **Madde Yanıt Kuramı (MYK)** kullanılarak geliştirilmiş olmasıyla dikkat çekmektedir. Bu yöntem, maddelerin ayrıt edicilik ve zorluk parametrelerini hassas bir şekilde belirleyerek, geleneksel klasik test kuramına göre daha sağlam ve güvenilir ölçümler sağlamaya amaçlanmıştır. Ölçeğin geliştirme çalışması, madde seçimi, faktör yapısının oluşturulması ve kapsamlı psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlarını içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Stres, Öz Bildirim, Psikolojik Ölçek, Madde Yanıt Kuramı, Psikometrik Özellikler, Faktör Yapısı.

Yazarlar

Arkun Tatar, Gökçe Saltukoğlu, Eda Özmen.

Amaç

Öz Bildirim Türü Stres Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin yaşadıkları stres deneyimlerini, yüksek düzeyde geçerlik ve güvenilirlik sunan modern bir ölçüm aracı kullanarak değerlendirmektir. Geliştirme süreci, özellikle klasik test kuramının sorunları ve ölçeğin maddelerinin birey yeteneği/özelliği düzeyi üzerindeki seviyeyi daha doğru belirlemek için **Madde Yanıt Kuramı (MYK)** çerçevesinde yürütülmüştür.

Bu ölçek, klinik, araştırma ve eğitim ortamlarında bireylerin stresle başa çıkma ihtiyaçlarının belirlenmesi ve stresin psikopatoloji üzerindeki etkilerinin incelenmesi gibi alanlarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, Türk psikoloji literatürüne güncel ve metodolojik açıdan güçlü bir araç kazandırmayı hedeflemiştir.

Yapı (Construct)

Ölçek, psikolojide merkezi bir kavram olan **Stres** yapısını ölçmektedir. Stres, bireyin çevresel talepleri karşılayamayacağı düşünüldüğünde ortaya çıkan fizyolojik ve psikolojik tepkiler bütünü olarak tanımlanır. Bu ölçek, stresin subjektif deneyimini, yani bireyin bizzat algıladığı ve rapor ettiği stres düzeylerini ele alır, dolayısıyla **Öz Bildirim** formatındadır.

Ölçülen yapı, yalnızca tek bir stresör tipine odaklanmak yerine, genel yaşam olaylarına ve günlük sıkıntılara karşı verilen tepkilerin yoğunluğunu ve sıklığını kapsayan geniş bir stres yelpazesini temsil etmektedir. Ölçeğin faktör yapısı, stresin farklı boyutlarını (eğer çok boyutlu

ise) veya tek bir genel stres faktörünü ne ölçüde temsil ettiğini ortaya koymak üzere analiz edilmiştir.

Geçerlik (Validity)

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirme makalesinde detaylıca incelenmiştir. Madde Yanıt Kuramı'nın kullanılması, özellikle yapı geçerliğinin ve maddelerin uygunluğunun istatistiksel olarak güçlü bir şekilde test edilmesini sağlamıştır. Geliştirme çalışması-ı, madde seçimi ve faktör yapısının oluşturulması yoluyla **yapı geçerliği** üzerine odaklanmıştır.

Geçerlik analizleri, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen teorik yapı (stres) ile tutarlı olduğunu ve diğer ilgili yapılarla beklenen ilişkileri sergilediğini göstermektedir. Ancak, spesifik geçerlik katsayıları (örneğin, korelasyonlar veya uyum indeksleri) için orijinal referans kaynağına başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlilik (Reliability)

Ölçeğin güvenirlilik analizleri de geliştirme sürecinin temel bir parçası olmuştur. **Madde Yanıt Kuramı (MYK)**, ölçek güvenilirliğini geleneksel Cronbach Alpha değerlerinin ötesinde, her bir yetenek (stres düzeyi) noktasındaki ölçüm hassasiyetini gösteren **Bilgi Fonksiyonları** (Information Functions) aracılığıyla incelemeye olanak tanır.

Bu çalışmalar, ölçeğin iç tutarlılığını yüksek olduğunu ve farklı stres düzeylerinde tutarlı sonuçlar ürettiğini kanıtlamaya amaçlanmıştır. Güvenirlilik, ölçeğin zaman içinde veya farklı denek gruplarında ne kadar kararlı ve hatasız ölçüm yaptığını gösteren kritik bir psikometrik özelliktir.

Faktör Analizi

Öz Bildirim Türü Stres Ölçeği'nin geliştirme çalışması, "faktör yapısının oluşturulması" başlığını içermektedir. Bu, ölçeğin temelinde yatan boyutlar veya faktörleri belirlemek için **Faktör Analizi** tekniklerinin kullanıldığını gösterir. Geliştiriciler, Madde Yanıt Kuramı (MYK) çerçevesinde uygun faktör modelini (muhtemelen doğrusal faktör analizi veya MYK'ya özgü boyutluluk testleri) uygulamışlardır.

Faktör analizinin amacı, stresin tek bir genel faktör olarak mı yoksa farklı alt boyutlardan (örneğin, fiziksel stres, duygusal stres, sosyal stres) oluşan çok boyutlu bir yapı olarak mı ölçüldüğünü netleştirmektir. Elde edilen faktör yapısı, ölçeğin yapı geçerliğinin temelini oluşturur ve puanlama yöntemini belirler.

Enstrüman

Test Türü: Geliştirme (Yeni bir öz bildirim ölçeği)

Format: Öz Bildirim Ölçeği

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon

Yaş Grubu: Yetkinler (Çalışma referansına göre belirlenir, genellikle 18 yaş ve üstü)

Popülasyon Detayları: Ölçeğin geliştirildiği orijinal örneklemin demografik özelliklerine (yaş, eğitim, sosyoekonomik durum) dair detaylar orijinal makalede yer almaktadır.

Test Metodolojisi: **Madde Yanıt Kuramı (MYK)** kullanılarak geliştirilmiştir. Bu, maddelerin zorluk ve ayırt edicilik parametrelerinin hesaplanması ve ölçeğin bilgi fonksiyonunun incelenmesini içerir.

Anahtar Kelimeler

Ölçek Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlilik, Psikoloji, Nöropsikiyatri Arşivi, Duygusal Tepki.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar için arkuntatar@yahoo.com

Yayın Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İzinler & Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçeğin geliştirme çalışması 2018 yılında yayımlanmıştır.

Derecelendirme: Derecelendirme formatı (örneğin, Likert tipi) orijinal makalede detaylandırılmıştır, ancak kaynak metinde belirtilmemiştir. MYK kullanımı genellikle derecelendirmeli tepki modellerini (Graded Response Model) gerektirir.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve olası ücretler, sorumlu yazar Arkun Tatar ile iletişime geçilerek öğrenilmelidir.

Orijinal makalenin PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: [oz-bildirim-turu-stres-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Tatar, A., Saltukoğlu, G., ve Özmen, E. (2018). Madde Yanıt Kuramıyla Öz Bildirim Türü Stres Ölçeği geliştirme çalışması-I: Madde seçimi, faktör yapısının oluşturulması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Archives of Neuropsychiatry/Noropsikiatri Arsivi*, 55(2). doi:10.5152/npa.2017.18065

Öz Bildirim Türü Stres Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri orijinal kaynak metinde sağlanmamıştır. Maddeler, ilgili referans makalesinde (Tatar, Saltukoğlu & Özmen, 2018) bulunabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM